

บทที่ 2

ทฤษฎี แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การประเมินผลการใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจรในระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้ศึกษาทฤษฎี แนวคิด ตลอดจนสรุปวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
- 2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจรในระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ ดังต่อไปนี้

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผล

สมหวัง พิริยานูวัฒน์ (2544) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผล คือ กระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศเชิงคุณค่า เพื่อช่วยให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจได้ตัดสินใจทางเลือกอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด หรือกระบวนการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งของหรือการกระทำใด ๆ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน การประเมินผลมีความสำคัญต่อทุกองค์กร ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชนย่อมมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการทำงานที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ โดยกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ กัน มีความสัมพันธ์และร่วมมือกันอย่างมีระบบแบบแผนเพื่อปฏิบัติหน้าที่ของตนให้สำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2549) ได้ให้แนวคิดกระบวนการของการประเมินผล ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

- 1) การเลือกสิ่งที่ต้องการประเมิน
- 2) การพัฒนาและใช้กระบวนการเพื่ออธิบายสิ่งที่ต้องการประเมินได้อย่างถูกต้อง

3) การสังเคราะห์หลักฐานที่เป็นผลจากกระบวนการประเมินเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจขั้นสุดท้าย

พิสนุ พงศ์ศรี (2553) ได้ให้แนวคิดถึงการประเมินว่า เป็นกระบวนการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยนำผลจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ โดยให้แนวคิดขั้นตอนการประเมินดังนี้

1) การศึกษาแนวคิดการประเมินและวิเคราะห์สิ่งที่ประเมิน การประเมินสิ่งใดก็ตาม ขั้นตอนแรกผู้ประเมินจะต้องทราบและเข้าใจถึงแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการประเมิน รายละเอียดของสิ่งที่ประเมิน

2) การกำหนดวัตถุประสงค์หรือประเด็นการประเมินและตัวชี้วัด วัตถุประสงค์การประเมินที่สำคัญก็คือ เพื่อหาสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ประเมิน โดยอาจใช้ประเด็นการประเมินเป็นวัตถุประสงค์ย่อย หรือนำประเด็นการประเมินมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์เป็นข้อ ๆ ก็ได้ ดังนั้นในขั้นตอนนี้สิ่งที่ต้องทำก็คือกำหนดประเด็นการประเมินหรืออาจเรียกว่าตัวประกอบประกอบที่จะประเมินก็ได้หรือประเด็นการประเมิน ซึ่งจะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเป็นสิ่งเดียวกัน และนำไปสู่การสร้างหรือพัฒนาเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัด

3) การกำหนดเกณฑ์ และค่าน้ำหนัก เกณฑ์ในการประเมิน หมายถึง เกณฑ์ การตัดสินใจของแต่ละตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 2 และจะกำหนดเป็นที่ระดับขึ้นอยู่กับการต้องการรายละเอียดจากสารสนเทศ

ทั้งนี้ ในการประเมินบางโครงการอาจไม่กำหนดเกณฑ์การประเมิน มีแต่เกณฑ์แปลความหมาย การประเมินประเภทนี้จะคล้ายกับการวิจัยเชิงสำรวจ คือ ทราบแต่ระดับความคิดเห็นที่แปลความหมายในระดับต่าง ๆ ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะกำหนดไว้ 5 ระดับ ตามค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวัดด้วยแบบสอบถามตามมาตรฐาน 5 ระดับ คือ ระดับน้อยที่สุด ระดับน้อย ระดับปานกลาง ระดับมาก ระดับมากที่สุด

4) การกำหนดกรอบแนวคิดและขอบเขตการประเมิน คือ การนำสาระที่ได้มารวมเป็นกรอบแนวคิดการประเมิน สาระที่สำคัญก็คือ วัตถุประสงค์หรือประเด็นการประเมิน ตัวชี้วัด เกณฑ์ และค่าน้ำหนัก หรืออาจจะเรียกว่าการวางแผนหรือการออกแบบการประเมินโดยกำหนดไว้เป็นหัวข้อใหญ่ เมื่อได้กรอบแนวคิดการประเมินซึ่งเปรียบเสมือนเข็มทิศหรือแผนที่หรือพิมพ์เขียว ซึ่งจะเป็นแนวทางการประเมินขั้นตอนอื่น ๆ แล้ว ขั้นตอนต่อมาที่จะเป็นการกำหนดขอบเขตการประเมิน โดยพิจารณาว่าจะมีขอบเขตหรือขีดจำกัดเกี่ยวกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ ให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดอย่างไร

5) การสร้างและพัฒนาเครื่องมือเก็บข้อมูล ซึ่งต้องใช้เครื่องมือเช่นเดียวกับการวิจัยเครื่องมือส่วนใหญ่ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต เป็นต้น ซึ่งต้องสร้างตามหลักวิชาการโดยมีที่มาชัดเจนจากแนวคิด ทฤษฎี หรือวัตถุประสงค์ สาระเนื้อหาวิชา

6) การเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือได้มาตรฐานแล้วก็ต้องเก็บข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ทดสอบ สอบถาม สัมภาษณ์ สังเกต เป็นต้น

7) การวิเคราะห์เครื่องมือ การประเมินในเชิงปริมาณหรือวิธีการเชิงระบบ ซึ่งเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณจะต้องอาศัยสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสรุปผลการประเมินได้ชัดเจน

8) การรายงานการประเมิน ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายในการประเมินโดยทั่วไป ผู้ประเมินต้องเขียนรายงานการประเมินผลเพื่อเป็นสื่อกลางให้ผู้ใช่ผลการประเมิน ผู้เกี่ยวข้อง หรือ ผู้สนใจและหน่วยงานต่าง ๆ ตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่ประเมินนำไปใช้ประโยชน์

2.1.2 แนวคิดด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชี (Accounting Information Systems)

แนวคิดเกี่ยวกับระบบสารสนเทศทางการบัญชี ระบบสารสนเทศทางบัญชี (Information System) คือ ระบบในการรวบรวมการบันทึกการเก็บรักษา และประมวลผลข้อมูลให้ได้สารสนเทศ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ จะมีวิธีการทำงานเหมือนระบบบัญชีในระบบบันทึกด้วยสมุด โดยมีการรวบรวมข้อมูลการนำเข้า การประมวลผล การเก็บรักษาและการรายงานข้อมูลและสารสนเทศ มีส่วนประกอบสำคัญ 6 ประการ (Romney and Steinbert , 2009) คือ

1) คน (People) ทำหน้าที่ปฏิบัติงานในระบบและทำงานในหน้าที่ต่างๆ

2) ระเบียบปฏิบัติและคู่มือปฏิบัติงาน (Procedure and Instructions) เกี่ยวข้องกับการรวบรวมการประมวลผล การเก็บรักษาข้อมูลในกิจกรรมต่างๆ ขององค์กร

3) ข้อมูล (Data) เกี่ยวข้องกับการประมวลผลของการจัดระเบียบขององค์กร และกระบวนการของธุรกิจ

4) โปรแกรม (Software) ใช้ในการบันทึกและการจัดระเบียบข้อมูล

5) เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Infrastructure) รวมถึงคอมพิวเตอร์อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้และการสื่อสารแบบเครือข่ายที่มีความจำเป็นกับการเก็บรวบรวม การเก็บรักษา การประมวลผล และการเชื่อมต่อข้อมูลกับสารสนเทศ

6) การควบคุมภายในและระบบความปลอดภัย (Internal controls and security measures) เพื่อความปลอดภัยข้อมูลในระบบสารสนเทศทางการบัญชีในองค์ประกอบทั้ง 6 ประการนั้น สามารถแบ่งหน้าที่ที่สำคัญในธุรกิจได้ 3 ส่วน ได้แก่

6.1) การรวบรวมและการเก็บรักษาข้อมูล (Collect and store data) คืองานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ ในองค์กร ทรัพยากร และบุคลากร

6.2) การแปลงข้อมูลให้เป็นระบบสารสนเทศ (Transform data information) คือการทำให้ข้อมูลนั้นเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจด้านการวางแผนการควบคุมการดำเนินงาน และการประเมินของกิจกรรมต่างๆ ของทรัพยากรและของบุคลากร

6.3) ให้มีการควบคุมที่เพียงพอเพื่อให้สินทรัพย์ขององค์กรมีความปลอดภัย (Provide adequate controls to safeguard the organization's assets) คือข้อมูลที่รวบรวมไว้มีความแน่ใจว่าสินทรัพย์และข้อมูลที่ตีตามความต้องการใช้ข้อมูลมีความสมบูรณ์และเชื่อถือได้

ระบบสารสนเทศมีขั้นตอนงานหลัก 4 ขั้นตอน ดังนี้ (พลพฐ ปิยวรรณ และสุภาพร เริงเอี่ยม, 2556)

1) ข้อมูลเข้า (Input) ข้อมูลเข้านี้เกิดจากรายการค่า หรือเหตุการณ์ทางธุรกิจ เช่น รายการซื้อ รายการขาย เป็นต้น รายการค่าเหล่านี้อาจถูกบันทึกลงในเอกสารเบื้องต้น หรืออาจถูกบันทึกลงในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยผ่านการบันทึกข้อมูลจากแป้นพิมพ์หรืออุปกรณ์นำเข้า (Input device)

2) ข้อมูลออก (Processing) การประมวลผลหลักที่เกิดขึ้นในระบบบัญชี คือ การประมวลผลเพื่อหายอดที่ทันสมัยของข้อมูลในแฟ้มข้อมูลหลัก ซึ่งต้องมีการประมวลผลเพื่อปรับให้แสดงยอดของบัญชีให้ทันสมัยอยู่เสมอ โดยคอมพิวเตอร์จะสามารถประมวลผลข้อมูลได้อย่างรวดเร็วในราคาที่ถูกลง และมีความถูกต้องแม่นยำมากขึ้น

3) ข้อมูลออก (Output) ข้อมูลออกของระบบสารสนเทศจะถูกนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่างๆ เช่น รายงานบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ รายงานบนกระดาษ ในรูปแบบเสียง หรือถูกเก็บไว้ในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ซึ่งสามารถโอนย้ายไปใช้งานในภายหน้าได้

4) การเก็บรักษาข้อมูล (Storage) คอมพิวเตอร์สามารถเก็บรักษาข้อมูลจำนวนมากไว้ในหน่วยเก็บข้อมูลชั่วคราวภายในเครื่องคอมพิวเตอร์ งานบันทึกแบบแข็ง หรือหน่วยเก็บข้อมูลภายนอก

ระบบสารสนเทศ เป็นระบบสนับสนุนการบริหารงาน การจัดการและการปฏิบัติการของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นระดับบุคคล ระดับกลุ่มหรือระดับองค์กรซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของระบบ ซึ่งจะขาดไม่ได้ (อุษณา ภัทรมนตรี, 2544) คือ บุคลากร บุคลากรในองค์กรอาจแบ่งเป็น 2 จำพวก คือ (1) บุคลากรที่ทำงานรับผิดชอบด้านไอทีโดยตรง เช่น โปรแกรมเมอร์ นักวิเคราะห์พัฒนาระบบ บุคลากรด้านเครือข่าย บุคลากรด้านฐานข้อมูล และนักปฏิบัติการอื่นด้านคอมพิวเตอร์ และ (2) บุคลากรที่เป็นผู้ใช้งาน (User) บุคลากรทั้ง 2 จำพวก เป็น

องค์ประกอบที่สำคัญต่อความสำเร็จ และองค์กรจำเป็นต้องมีการพัฒนาฝึกอบรมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในเทคนิคไอทีที่จะนำมาใช้ เพราะแม้ว่าองค์กรจะมีระบบฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่ดี แต่หากผู้ใช้งานไม่ได้รับการพัฒนาให้ใช้งานได้อย่างถูกต้อง ระบบงานนั้น ไม่อาจใช้งานได้เต็มประสิทธิภาพ หรืออาจเกิดผลร้ายในกรณีที่ผู้ใช้งานเข้าใจผิดต่อต้าน หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบวิธีปฏิบัติที่กำหนดขึ้น เช่น ส่งข้อมูลที่ไม่ถูกต้องเข้าระบบยอมทำให้ผลลัพธ์เชื่อถือไม่ได้ เป็นต้น

สารสนเทศที่มีประสิทธิภาพจะต้องประกอบด้วยลักษณะ ดังนี้ (พลพฐ ปิยวรรณ และสุภาพร เจริญเยี่ยม, 2556)

- 1) มีสาระสำคัญ ความมีสาระสำคัญของข้อมูลขึ้นอยู่กับความต้องการใช้ข้อมูลของแต่ละผู้ใช้ เพื่อใช้ในการตัดสินใจทางธุรกิจขององค์กร
- 2) เชื่อถือได้ เอกสารสามารถสนับสนุนความถูกต้องของข้อมูลนั้น
- 3) ความครบถ้วน สารสนเทศต้องมีความพอดีถ่วงดุลระหว่างคุณลักษณะของสารสนเทศดังกล่าว
- 4) ทันเวลาต่อการตัดสินใจ ข้อมูลที่迟จะต้องทันต่อเหตุการณ์ ไม่ล่าสมัย ผู้ใช้สามารถใช้ข้อมูลในเวลาที่ต้องการโดยไม่ทำให้เสียโอกาส
- 5) เข้าใจง่าย รูปแบบของข้อมูลในการนำเสนอต้องเข้าใจง่าย
- 6) ตรวจสอบได้ ข้อมูลที่ได้รับมาเพื่อประมวลผลมาจากหลายๆ แหล่งทั้งภายในและภายนอกองค์กร ดังนั้นจึงต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องความน่าเชื่อถือและตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูลก่อนที่จะนำไปประมวลผลได้
- 7) คุ่มทุน ข้อมูลที่ได้นั้นต้องสร้างมูลค่าเพิ่มให้องค์กรคุ้มค่างับต้นทุนที่เสียไปเพื่อให้ได้ข้อมูลนั้นมา

2.1.3 แนวคิดด้านปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี (วัชนิพร เศรษฐศักดิ์โก, 2555)

โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งในระบบสารสนเทศ โดยเฉพาะเป็นตัวบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในด้านสารสนเทศทางการบัญชี ดังนั้นในการประเมินประสิทธิภาพของโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีจึงจำเป็นต้องทราบดีถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของโปรแกรมปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีประกอบด้วยปัจจัย 8 ประการที่สำคัญ ดังนี้

1) วิธีการผ่านรายการ วิธีการผ่านรายการในระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์จะแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การผ่านรายการแบบกลุ่ม และการผ่านรายการแบบเชื่อมต่อตรง ซึ่งแต่ละวิธีก็มีข้อดีข้อเสียที่แตกต่างกันไป การที่กิจการจะเลือกให้มีการผ่านรายการด้วยวิธีใดใน โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีนั้น ควรพิจารณาถึงความเหมาะสมกับการใช้งานของธุรกิจแต่ละประเภท รวมทั้งความเหมาะสมกับงาน

2) หลักฐานการตรวจสอบ โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่ดี ควรมีชุดคำสั่งงานที่สามารถจัดทำหลักฐานการตรวจสอบเพื่อให้ผู้สอบบัญชีและผู้ตรวจสอบภายในสามารถติดตามหาหลักฐานการบันทึกรายการค้าจนถึงการจัดทำรายงานการเงิน หรือย้อนรายการค้นหาโดยเริ่มต้นจากรายงานการเงินกลับไปหาหลักฐานการบันทึกรายการค้าได้

3) ความครบถ้วนของบัญชีแยกประเภทและสมุดรายวัน โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี ควรมีบัญชีแยกประเภทและสมุดรายวันให้ครบถ้วน เหมาะสมกับขนาด และประเภทของกิจการที่คาดว่าจะขยายตัวต่อไปในอนาคต

4) ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของข้อมูลใน โมดูลของระบบบัญชีแต่ละโมดูล โมดูลของระบบบัญชีแต่ละ โมดูลควรเชื่อมโยงข้อมูลถึงกันได้ เพื่อให้กิจการสามารถบริหารงานได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ภายใน โมดูลของระบบบัญชีแต่ละ โมดูลควรสามารถถ่ายโอนข้อมูลจากสมุดรายวัน ไปยังบัญชีที่เกี่ยวข้องได้

5) การควบคุมภายใน โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่ดีควรมีระบบการควบคุมภายในทั้งในด้านการควบคุมการนำเข้า การควบคุมการประมวลผล และการควบคุมผลลัพธ์ที่ได้จากการประมวลผลเพื่อเพิ่มความถูกต้อง ครบถ้วน และเชื่อถือได้ของสารสนเทศทางการบัญชี รวมทั้งต้องให้ความมั่นใจว่าโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีนั้น ได้มีระบบการรักษาความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ

6) ความสามารถในการจัดทำรายงาน โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่ดีต้องสามารถนำข้อมูลจากแหล่งเดียวกันมาจัดทำรายงานให้เหมาะสมแก่ผู้ใช้ภายนอก และผู้ใช้ภายใน

7) คู่มือการปฏิบัติงาน การฝึกอบรม และการให้คำปรึกษา โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่ดีควรมีคู่มือการปฏิบัติงานให้กับผู้ใช้ ในคู่มือการปฏิบัติงานนี้ควรเขียนให้ง่ายต่อการอ่าน และการปฏิบัติตามในการติดตั้งโปรแกรม (Installing) การปฏิบัติการ (Operating) และการควบคุม (Controlling) ระบบ รวมทั้งควรมีตัวอย่าง และรายละเอียดการปฏิบัติงานในแต่ละหน้าจอภาพ (Screen) นอกจากนี้ในคู่มือควรอธิบายความหมายของข้อความที่แสดงบนจอภาพที่ชี้ให้เห็นข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน และควรระบุถึงวิธีการแก้ไขที่เหมาะสมด้วย

8) ความง่ายและความคล่องตัวในการใช้งาน โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่ดีควรมีระบบที่ใช้งานง่าย (User Friendly) และมีความคล่องตัวในการใช้งานตามความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของกิจการ การเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชี หรือการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายภาษีอากร ด้วยการเขียนโปรแกรมเป็นทางเลือก (Option) เอาไว้ให้ผู้ใช้งานสามารถเลือกใช้ได้ตามความต้องการ

2.1.4 โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร (Cooperative Full Pack Accounting Software)

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการนำเอาคอมพิวเตอร์มาใช้ในการปฏิบัติงานของสหกรณ์ จึงได้มีการพัฒนาโปรแกรมระบบบัญชีของสหกรณ์ขึ้นมา ซึ่งพัฒนาโดยส่วนระบบบัญชีและสอบบัญชีคอมพิวเตอร์ สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งเป็นส่วนงานหนึ่งของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในปี พ.ศ. 2541 โดยการพัฒนาในช่วงแรกเริ่มจากการพัฒนาโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งสามารถบรรลุผลในปี พ.ศ. 2544 และต่อขยายผลการพัฒนาไปยังสหกรณ์การเกษตรในปี พ.ศ. 2546 โดยได้มีการส่งเสริมจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ตลอดมา และใช้กันอย่างแพร่หลาย ในปี พ.ศ. 2555 โดยมีสหกรณ์กว่า 2,341 สหกรณ์ ที่ได้นำระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจรมาใช้ในการดำเนินงานของสหกรณ์ ซึ่งในการใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจรมานั้น สหกรณ์สามารถใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจรได้โดยสมัครใจ โดยการแจ้งความประสงค์ขอใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจรต่อสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่รับผิดชอบประจำจังหวัด และเจ้าหน้าที่จะดำเนินการติดตั้งโปรแกรมและสอนแนะนำการใช้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 2555 : ออนไลน์)

โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจรสำหรับสหกรณ์ภาคการเกษตร มีบทบาทในการเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาของสหกรณ์ที่ไม่สามารถจัดทำบัญชีและงบการเงินได้อย่างถูกต้องและเป็นปัจจุบัน นอกจากนี้ยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการองค์กรของสหกรณ์ภาคการเกษตรได้อีกด้วย โดยโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจรประกอบด้วย (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 2554 : ออนไลน์)

1) โปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภท เวอร์ชัน 2.2 บันทึกรายการรับจ่ายของสหกรณ์ จัดทำบัญชีแยกประเภท งบทดลอง และงบการเงินตามมาตรฐานที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด โดยสามารถเชื่อมโยงระบบต่างๆ เพื่อบันทึกบัญชีได้อัตโนมัติ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2554 (ข))

2) โปรแกรมระบบเงินรับฝาก เวอร์ชัน 2.1 บันทึกรายการรับเงินฝาก และการจ่ายเงินฝากของสมาชิกสหกรณ์ ซึ่งโปรแกรมสามารถคำนวณดอกเบี้ยจ่าย ปรับปรุงสมุดเงินฝากของสมาชิก (Pass Book) และเรียกดูรายงานยอดคงเหลือ หรือรายการรับจ่ายเป็นรายวัน รายเดือน และรายปีได้ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2554 (ก))

3) โปรแกรมระบบสมาชิกและหุ้นและเงินให้กู้ เวอร์ชัน 1.8 บันทึกรายการเพิ่มหุ้นของสมาชิก การให้สินเชื่อแก่สมาชิก การชำระค่าหุ้น และค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวข้อง จัดทำใบเสร็จรับเงินสามารถเรียกดูรายงานยอดคงเหลือทั้งรายวันและรายเดือน คำนวณดอกเบี้ยเงินกู้ของสมาชิก อีกทั้งสามารถคำนวณเงินปันผลจ่ายเมื่อสิ้นปีบัญชีได้ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2554 (ค))

4) โปรแกรมระบบสินค้า เวอร์ชัน 2.2 จัดการข้อมูลการซื้อขายสินค้า ทั้งการยกยอดสินค้า บันทึกการซื้อขายสินค้าพร้อมพิมพ์ใบเสร็จรับเงิน คำนวณราคาทุนของสินค้า และสามารถเรียกดูรายงานการซื้อการขายสินค้า และสินค้าคงเหลือได้ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2554 (ง))

อนึ่ง โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร ได้ถูกพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยภายหลังจากการเก็บข้อมูลสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร ในปัจจุบัน โปรแกรมระบบเงินรับฝาก ได้ถูกพัฒนาเป็น เวอร์ชัน 2.2 และ โปรแกรมระบบสมาชิกและหุ้นและเงินให้กู้ ได้ถูกพัฒนาเป็น เวอร์ชัน 1.9 (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 2557 : ออนไลน์)

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

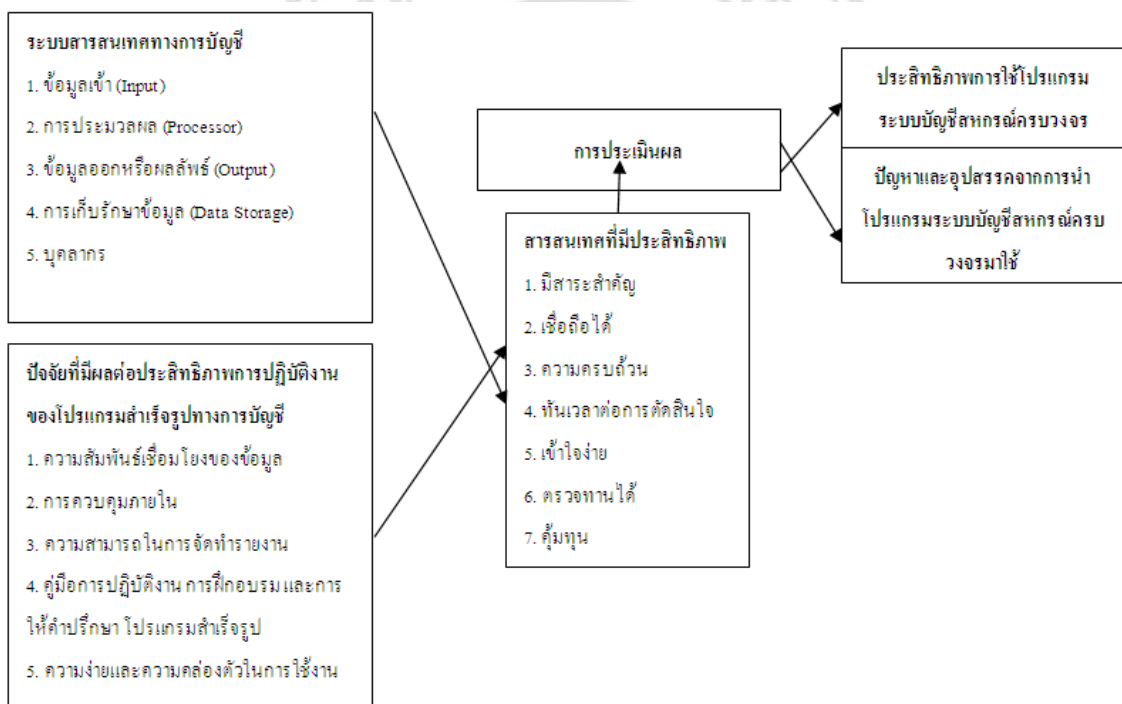
ยุวพาพร พลเวียง (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ การประเมินการใช้โปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภทของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ของสหกรณ์ในพื้นที่รับผิดชอบสทท.7 (เชียงใหม่) ” รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามโดยสอบถามจากสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภทของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ผลการศึกษาพบว่าสหกรณ์ได้รับประโยชน์ และมีความพึงพอใจในการใช้โปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภทมาก โปรแกรมช่วยลดขั้นตอน ลดเวลา และข้อผิดพลาดในการจัดทำบัญชีของสหกรณ์ขณะเดียวกันสหกรณ์สามารถใช้ข้อมูลรายงานงบทดลองรายงานงบการเงิน และรายงานต่างๆจากโปรแกรมมาใช้ในการบริหารงานของสหกรณ์ได้ดีการจัดทำบัญชีเรียบร้อยเป็นปัจจุบัน การออกรายงานต่าง ๆ จากโปรแกรมได้ถูกต้องรวดเร็วทันต่อความต้องการของสหกรณ์ จากการใช้โปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภททำให้สหกรณ์สามารถจัดทำงบการเงินหลังวันสิ้นปีบัญชี เพื่อให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบได้เร็วขึ้น สหกรณ์ส่วนใหญ่ใช้ข้อมูลรายงานงบทดลองจากโปรแกรมเสนอที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการประจำเดือน และการใช้โปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภทสหกรณ์ควรมีความพร้อมที่จะใช้ เช่น ด้านบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในระบบคอมพิวเตอร์และโปรแกรมระบบบัญชีด้านเครื่องคอมพิวเตอร์ สถานที่ตั้งเหมาะสม พร้อมทั้งต้องมีการควบคุมภายในที่ดีในระบบงานคอมพิวเตอร์ในสหกรณ์

รจนา ชิตะวงค์ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ ปัญหาการจัดทำบัญชีของสหกรณ์การเกษตร ในจังหวัดเชียงใหม่ ” รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งสอบถามจากจากสหกรณ์การเกษตรใน จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 101 สหกรณ์ ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการจัดทำบัญชีของสหกรณ์ การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านการปฏิบัติงาน ปัญหาด้านการ ปฏิบัติงานกรณีสหกรณ์ใช้โปรแกรมระบบบัญชีสำเร็จรูป และปัญหาด้านบุคลากร พบว่าผู้ตอบ แบบสอบถามให้ความสำคัญอย่างมากกับปัญหาด้านบุคลากร โดยให้ความสำคัญเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ บัญชีหรือผู้มีหน้าที่ในการจัดทำบัญชีให้สหกรณ์ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเนื่องจากได้รับ ค่าตอบแทนที่ต่ำกว่าที่ควร ส่วนปัญหาด้านการปฏิบัติงานผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในระดับ ปานกลาง เกี่ยวกับสหกรณ์ขาดเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาและแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี และปัญหา ด้านการปฏิบัติงานกรณีสหกรณ์ใช้โปรแกรมระบบบัญชีสำเร็จรูปให้ความสำคัญในระดับปานกลาง เกี่ยวกับสหกรณ์ขาดผู้ที่ให้คำปรึกษาแนะนำและทำการแก้ไขเมื่อโปรแกรมมีปัญหา และหน่วยงาน ภาครัฐควรให้ความรู้โดยจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ให้ดี ยิ่งขึ้น และมีการซักซ้อม ให้ความรู้แก่สหกรณ์เกี่ยวกับระเบียบและคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี ของสหกรณ์และสำหรับสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีสำเร็จรูปที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชี สหกรณ์สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ควรเพิ่มบุคลากรในการให้คำปรึกษาแนะนำและทำการแก้ไข เมื่อเกิดปัญหาเกี่ยวกับ โปรแกรมระบบบัญชี

ศิริรัตน์ สิงห์ประสิทธิ์ (2552) จากการศึกษาเรื่อง “ ความรู้ความเข้าใจของผู้ใช้โปรแกรม ระบบบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์ Version 2.1 ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์ใน พื้นที่ภาคเหนือ ” โดยการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยสอบถามจากพนักงานสหกรณ์ออม ทรัพย์ผู้รับผิดชอบด้านการใช้โปรแกรมระบบบัญชีออมทรัพย์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จาก สหกรณ์ออมทรัพย์ 67 สหกรณ์ พบว่าความรู้ความเข้าใจในการใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ออม ทรัพย์ Version 2.1 ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับมาก จึงมีความ เข้าใจในขั้นตอนการทำงานของระบบงานต่างๆเป็นอย่างดี พร้อมทั้งมีการตรวจสอบความครบถ้วน และความถูกต้องของข้อมูลนำเข้าการบันทึกรายการจึงไม่ผิดพลาดทำให้จัดทำบัญชีมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้สามารถจัดทำงบการเงินประจำเดือนได้ถูกต้องรวดเร็วทันเวลาและเป็นปัจจุบัน อีกทั้งช่วยลด เวลาในการจัดทำบัญชีและรายงานทางการเงินต่างๆสหกรณ์สามารถใช้รายงานทางการเงินจาก โปรแกรมไปใช้ในการตัดสินใจและบริหารสหกรณ์ได้

2.3 กรอบแนวคิดของการศึกษา

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาได้เชื่อมโยงแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผล แนวคิดด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชี แนวคิดสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ แนวคิดด้านปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี และข้อมูลของโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร เป็นกรอบแนวคิดของการศึกษา เรื่องการประเมินผลการใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจรในระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ ดังภาพที่ 2.1

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาพที่ 2.1 แสดงกรอบแนวคิดของการศึกษา